

ANYÁK HETILAPJA

SZERKESZTI

VAGHOTT SÁNDORNÉ.

Előfizetési díj

Postai uton vagy Budapesten házhoz hordatva

Évnyegyedre (ápril, maj, juni) 1 ft. 50 kr.
 Három évnyegyedre (ápril—december) 4 » 50 »

Az előfizetési pénzek

a kiadó-hivatalhoz

(Pest egyetem-utca 4. sz.) bérmentve intézendők.

A g y ó n t a t ó s z é k .

Egy kis mondá féle.

Több fi és nővér közül még csak legifjabb, a bajló kis Edita volt a szülői házban. Alig serdültek föl a leánykák, már megjelent kit a sors nekik szánt, s kinek öket élettársúl rendelé; — a fiúk is egyenként elszállongáltak az ősi házból, ki—ki megindult az ösvényen, melyre a választott pálya hívta, — s az egymással megöregedett szülők, egyenlő szeretettel osztva meg közöttük az áldást is, épen mint a többi örökséget, végre csak legifjabb gyermekökben öszpontosíthaták házi örömeiket. Mert a többi csak időnként s felváltva hagyhatá el saját híven őrzött háztűzhelyét, s egyedül Edita volt még képviselője a mult, az ifjúság szép napjainak.

Hajdan a karácsonfát egész sereg gyermek ugrádozta körül, s a gondos anya alig győzte szelid szolngatásával a kicsinyek ki-kitörő örömet mérsékelni; — most, a családélet e szent ünnepét csak Edita szende boldogsága deríté föl. A régi fának minden le-tördelt s széthordott ága külön kis fácskát képezett már, s mindeniket fürge unokák sereglék körül, az ősi házban csak egy zöld hajtása diszlék még a törzsnek: az, mely fölött Edita menyasszonyi koszorúja kezdé fehér virágait hajtani.

Mert senki nem kétlé, hogy mint a többi, ugy a legifjabb nővér sem viseli soká gyöngyözött pártáját; oly anya leányai, minő Kelmenffyné volt, nem szoktak időn túl honn maradni.

Kelmenffy György családélete nem csak egész környéken, de még a szomszéd megyékben is példányként tekinteté, mind ő, mind neje tiszteletreméltó képét tüntette föl a magyar családiaságnak. A legelőkelőbb házak fiai szerencsének tarták, ha leányaik közül nyerhettek nőt, mert bennök nem csak jó és szép feleséget, de méltó családányát s az élet minden bajai és gondjai köző hü élettársnét nyertek. Mert oly nevelés oly kebel fogékonyság után, minő az övéké volt, s

oly anya után ítélve meg a leányt, minőnek Kelmenffynét mindenki ismeré, e részben kétség még csak nem is merülhetett föl.

Képzalhatni tehát a kis Edita mennyire magára vont a közfigyelmet. Hiszen kivüle nem lesz többé a keresett házban férjhezmennivaló leány, s így a kapva-kapott, a jóról elhíresztelt leánykák e kedves maradványa, minden oldalról hódolóktól ostromoltaték.

A sok házi baj és gond mellé, miket anyja vállairól egészen leemelt, mennyi egyéb gondja is szaporodék tehát kis fejének! oly nagy zavarban volt néha, fájdalmat senkinek nem okozott volna, s mégis mennyi hivatlan kérőt kelle elutasítania!

Még vallomásokra nem került a sor, mindenki iránt nyájas vala, de alig győnta meg a szerencsétlen, legfőbb vétkét: szerelmét, — Edita azonnal megváltozott lón s nem nyújthatott enyhe vígaszt, s bűnbocsánatot.

Meglehet azonban, hogy titkon talán érdekelte valaki — A szülők legalább nyugodtan mosolygtak mindig, valahányszor Edita valakit elutasita, mi egyéb-iránt azt is jelentheté, hogy a leányka tapintatában tökéletesen megbiznak, — de más részöl talán azt is gyaníttatá, hogy nincs kétségük, miként annak idejében minden hullám elsimulhat, mely Edita fiatal keble zavarából olykor egy-egy könyben szívárog fel.

A jövő kedden kis kirándulást fogunk tenni Editám, oda, hova oly régen vágytál már, a szomszéd hegyek közé, hogy láthasd valahára ama kápolna érdekes romjait. Mondá egykor Kelmenffyni leányához, ki munkáját pihentetve, merengő szemekkel nézett a távolság kékes ködébe.

Hogyan? épen születésem napjára tüztél ki számomra oly nagy örömet. Szólt felugorva helyéről, hogy ajkaihoz szorithassa a kedves anyai kezét.

Igen, születésed napjára, még pedig egész társa-

ság kíséretében. Minden barátnéd velünk jő, sőt az urak is egész környékről, szivesek voltak vendégeinkül ajánlkozni, — a többek között a fiatal Zenda-völgyi is, nem tudom, nincs-e kifogásod ellene? — Tévé mosolygva hozzá.

Edita mély pirulását rejteni vágyva, anyja keblére borult.

Minden úgy van jól, s úgy boldogít engem, amint te intézed anyám ... Susogá dobogó kebellem, alig hallhatólag.

(Folytatása következik.)

Gr. B. Antónia.

Megirta dalnokunk,
Hogy e hon „*nütelen*“ —
Mert hölgye nem magyar,
Mert kores és idegen.

A dalnok, a ki e
Vádat dörögte ránk,
Még akkor *nélküled*
Látá szegény hazánk.

Mióta e haza
Megismert tégedet :
Remény váltotta föl
A régi felleget.

Hogy, majd ha hölgyeink
Miként te érzenek!
S lesznek e hon felett
Mint te véd szellemeik.

Ha nyelvök, a magyar,
Oly szép, mint ajkadon;
S szívöknek legnagyobb
Szerelme lesz a hon

Czáfolva lesz a vád
Nemednek általa —
S a magyar hölgy, e hon
Őr — és védszelleme.

Garay.

Képek a női nevelésről.

Rudolphi Karolin után.

HARMINCZNEGYEDIK LEVÉL.

Loránt születés napján nagyon takarosán viselte magát a két kis leány. Ida korán reggel egy virág koszorút kötött, melyet hirtelen fivére arczképe fölé tett, mely lakszobánkban függ. A készített erszényt, s egy levélkét (a másodikat mit életében irt) Gertrud által küldé el. S még Matild is vett nagy titokban a kis pénz ajándokon, mit számára nyolcz nap előtt adtam, egy kis íróeszközt; nagy szégyenkedve vetteelő, s átadta ő is Gertrudnak. Ez volt az első ajándék mit ő nyújtott.

Loránt egyszerre nálunk termett, hogy fékezhetlen örömét kitarhassa. Csaknem agyon szorítá kis nővérét; s egy idő óta Matild iránt is sokkal szelidebb volt már, s különösen ma nagyon barátságos. Mint az ég angyalai, olyanok voltak a gyermekek egymás iránt. P. egy órával lepte meg őt. A bohó kis fiu oly fáradszónál nézegette magát órájával! — Én takaros reggelit készíték. A zongora szobába teritettem az asztalt, s Ida a reggeli után eléneklé a kis dalt, mit ez alkalomra tanult. Olvastad Ida levelkáját Selma néni? — Nem olvastam — Viszonzám. Loránt oda nyujtá. Ez itt tartalma :

Kedves Lorántom!

Te nagyon jó fiu vagy s engem igazán szeretsz. De én sem szeretlek kevésbbé. Ó mért is nem lehet

azt jól kimondani mennyire szeretjük egymást! Mindig azt képzeltem, hogy ha majd írni tudok, akkor jobban ki fogom fejezhetni, mint ajkaimmal, most azonban látom hogy így sem vagyok képes.

De annak igen örülök, hogy a világon vagy, s hogy én is a világon vagyok, s hogy én nővéred s te az én fivérem vagy; s azt semmi módon meg nem foghatnám, ha vagy te vagy én nem volnék e világon. Ha egyikünk hibáznék, azt hiszem akkor épen semmi nem volna a másikunk számára.

De mi által is lenne akkor a szegény kedves jó mama boldog? Selma néni kérdezte tőlem a multkor, vajjon tudom-e miért szoktuk a születés napot megünnepelni. Ó én jól tudtam, miért ünneplik azt! Kötöttem számodra egy erszényt, mely valahányszor előveszed, Idára fog emlékeztetni. Annyi rózsaszín csikot kötöttem belé, a hány kedves születés nap esik egy évre. Az első csik, mely a legszelesebb, a mama születés napját jelenti, a második, az apát, a harmadik, a tiédet, a negyedik Selma néniét, — de hiszen magadtól is kitalálad, hogy következik a többi egymásután. Ez a második levellem édes Lorántom. Még igen sokat tudnék neked írni, csak a módját tudnám, miként írjak. De oly türelmetlenül ohajtalak már látni, hogy lehetetlen folytatnom. Jer mielőbb, édes Lorántom.“

Most már tudtam a kedves teremtmény mért kívánt oly jókor fölkelni. Egy megnedvesített kendőben még egy kis koszorut takargatott, ezt délben Loránt ivó poharára tette, míg asztalkendője alá a két levelet rejté, mely tegnap érkezett számára tőled s férjedtől. Képzelheted mi boldog lön ekkor Loránt.

Apja dicséretét s elégedettségét olvasva, arcaim mind inkább kigyúltak. Midőn ezen szavakat olvasá: váljék belőled derék ember, de ne lány, akkor P-nek is olvasni engedé a sorokat, azt kérdezve: hát még mindig az vagyok? még igen édes fiam — viszonzá a kérdett — de lassanként majd megszűnik az. Csak tanulj szorgalmasan. Hiszen nem sokára egy kis utazást teszünk majd, s ez megerősít.

S most a sor a te leveledre jött, s ki tartalmán ellágyult, nem csak Loránt, P-, és én voltunk, hanem valamennyien. — Ó te jó, igazi anya, mi méltó vagy ily gyermekekre!

Ebéd után a bükkligetbe kocsiztunk. Nem tudom láttad-e valaha e gyönyörű völgyet. Mintha két hegy ölében feküdnék, vagy inkább egy hegynék, két elkülönzött csucscsal. Egyike ezen hegycsúcsoknak a leg szebb bükkessel van benöve, mely lenyúlik egészen a völgybe. S a másik része a déli és nyugati oldal, szőlővel, gesztenye, őszi barack és mandula fával van

beültetve. A növényzet ezen ponton fejtette ki legfelsőbb erejét és teljességét.

Bár a szüret még nincs itt, de a szőlő már nagyon kezd érni. A nagy, termékeny rónaság, zölden terült előttünk el, mint első tavaszidijében. A folyam ezüst hullámzata kevélyen huzodik át rajta, s hatalmasan habozva fordul tova. Hozattam a gyermekek számára annyi szőlőt és gyümölcsöt a szőlőből, mennyit csak kívántak. Naplementekor fölmentünk a szőlők mögötti magaslatra, a gesztenye erdőbe. Ó bár csak egy órára lehetné volna velünk! Kimondhatlan szelid báj ömlék el egész természet fölött. Helyökből alig mozdulhattak a gyermekek, midőn a napot a nyugati oldalon leszállni látták. Ó e nyugalma, e csöndes méltósága az őszi természetnek, mi jótékony hatású! Mély békében érzi magát a szív a nagy mindenséggel szemben épen úgy, mint a legparányibb teremtménnyel. Egyetlen kis férget sem lehetne olyankor eltiporni, a csöndes természet oly halkán érint bennünket, s a szentet oly titkosan leheli reánk. Egy szelőske s egy szenvedély sem mozdul.

P. szó nélkül nyujtá nekem karját lemenet. Mindenki tisztelé a másik hallgatását. Kocsinkat előre visszaküldtük, s a teli hold fénye mellett lassan haza felé sétáltunk.

Gyermekjátékokról.

M— Lina után.

Negyedik játék-alkalmazás.

Ma az anya a labdás szekrénykét az asztalra állította. Kiveszi a labdát a gyermek szemei előtt.

Itt a labda; röpítsük föl! — mindig messzebb s magasabban és most lenn, szűkebb kis körben.

Az anya e szavak mellett elkezdí a labda rézsút tartott zsinórját önmagára csavarodni engedni.

A csavarodás gyors mozgása azonban túlságos nagy gyönyört szerezhetne a gyermek szeméinek, s így nem sokára megváltoztatja az anya a játékot. Elkezdí a ruganyos labdát az asztalon körül ugrá-lóztatni, s közben-közben a szekrénykébe is beugratja s aztán is ismétli a játékot.

Később megfogva Lili kezeit, vele is részt vétet a játékba.

Fogd meg a zsinórt, s húzd, vond kis bábám! Im itt a labdácska, jól meg fogd, nehogy elnyerjék.

Jó és kívánatos, a gyermeket, mennyire csak lehetséges, együtt játszani, sőt ha saját erejétől nem telnék még, azon esetben mint Lili anyja tevé, látszólag legalább még is szükséges őt a játszásban részesíteni, addig is, még saját ereje kifejlik. S ha leesik a labda vagy egyéb játék, vegye töl maga a gyermek, természetesen anyja segélyével, ha másként még nem lehetne, hogy ideje korán szokjék következményeit — s követeléseit érezni. A gyermeknek a játék által és közben többféle apró tapasztalatokat kell már szereznie, mi által korán fel-fogni tanulja az okok- és hatásokat egymástól különböztetni.

A n ő i h i v a t á s .

Egy angol írónó gondolatai.

Önállás.

Minden asszonynak közülünk van épen úgy mint a férfiaknak, magában álló létezése. Éltünk legfontosabb eseteiben bizonyosan nekünk is van szabadságunk önállólag tennünk, s a legmagasabb értelemben véve mindig, csak önelkünknek s teremtnőknek tartozunk felelősséggel. Természetes s igazságos az, hogy azt várják tőlünk, — s hogy mi arra, mivel oly kényelmes, nagyon is készek vagyunk, — hogy ezen felelőség egy más lényre ruháztassék — egyes emberre vagy arra, mit mi társaságnak nevezünk? Ezen társaság által határozottassuk meg, mit illik tennünk? S ha azt, mit másnak kellene értünk tenni, nem vitérik véghez, vagy nincs senki, ki azt megtehetné, akkor maradjon a dolog el? Fájdalom, ezen eset nagyon is gyakori, legyen jó vagy nem.

Minden egyesnek tapasztalatai csoportonként mutathatna eseteket föl, mikben szegény asszonyok rögtön besodrattak az élet vészes hullámai közé — özvegyek gyermekeikkel, elárult leányok, elszegényült kisasszonyok — kik védtelenségükben bármely férfiui rokonhoz odacsatlakoznak, s évről évre mélyebben süllyednek szegénységbe vagy adósságokba, a keserű kegyelem kenyérrel eszik, vagy a nemes büszkeséget a legkegyetlenebb megaláztatásoknak kénytelenek alávetni, — mely állapottól mindenki ment maradna, ha ideje korán gyakorolta volna magát a nőhöz illő önállásban.

Egykor egy lágyszívű s elpuhultan nevelt úrhölgytől azt hallottam mondani, hogy, ha gazdagsága szárnyakra kelne, mi a gazdagsággal napjainkban nagyon is gyakran megtörténik, ő nem volna képes semmit tenni a világon, mi által magát az éhen halástól megmenethetné. Ennél szánandóbb és sok tekintetben lealázóbb vallomás, alig képzelhető, s mégis, ez nem százakra, de ezerekre alkalmazható az asszonyok közt.

Olykor hall az ember kivételes eseteket, mint például a következő :

Két jól s gondosan nevelt fiatal leány elveszté édes apját, épen akkor, midőn üzlete felvirulása azt gyanitattá, hogy családja számára vagyont hagyhat maga után. Az üzlet lényegesen férfiúi vala, sőt sok tekintetben határozottan kellemetlen. A ház barátai természetesen azt gondolák, hogy a leányoknak föl kell azzal hagyni, nevelőnékké lenniök, rokonoknál keresniök menhelyet, vagy, a hátrahagyott örökség eladási összegének jövedelméből, lehető szerényen engődniök. A lányok azonban eszélyesbek voltak.

Ha fiúk volnánk, gondolák, úgy mindenki természetesen találná, hogy az üzletet folytatjuk, s anyánk és az egész család felől gondoskodunk; kisértsük meg tehát a dolgot, mind a mellett hogy leányok vagyunk. Ez nem lesz jogtalanság, csak egyszerűen, kellemetlen. S nem kíván egyebet mint közönséges józanságot, tetterőt, szorgalmat és önállóságot. Mind ezzel bírunk, s mi még hiányzik, azt megtanuljuk. S így a két okos, jól nevelt fiatal leány lemondott a diszes haszontalan létről s a kellemes semmit nem tevésről, és dologhoz látott. Szerencsére, üzletük nem kívánta nyilvános föllépésüket; de számadásokat kelle vezetniök, az eleségről gondoskodniök, illő üzletvezetőt választani s felette ellenörködniök — szóval, egy csomó, asszonyokra nézve nehéz, hogy ne mondjam, visszataszító dolgot véghez vinni, s fölhagyni a kellemesekkel, mikről lemondani asszonyoknak, az ő finom műveltségökkel, mindennapi önmegtágadásba kerülhetett. S mégis megtevék; ők betöltötték apjuk helyét, s gyöngéd anyjuk számára kényelmet sőt fényt szereztek, smunkálatuk közben soha nem vetkőzék le nőiségüket, sőt megnevesültek az, kezeik között.

Egy más eset, különböző ettől, s mégis hasonló, a következő :

Egy fiatal leány, legidősb nőtestvér, oly mostoha anyához jutott, ki soha nem érdemelte volna meg, hogy becsületes ember felesége legyen. A leány nem várta be, hogy kiüzessék az apai házból, hanem tett egy nagyon bátor és „illetetlen” lépést — elhagyta azt s kis testvéreit magával vitte, azon meggyőződésben, hogy azokat csak ily módon mentheti meg a bajtól. Beköltözék velök egy kibérelt kis szalásban, s óra adásból szerezte meg tartásukat. „Az Isten is megsegíti, ki magán segíteni akar.” Azon naptól fogva soha nem szorult többé senkire e fiatal leány; sőt ellenkezőleg, hosszú élete folytán számtalanszor nyújtott ő segélyt és védelmet, nem csak fivérek, sógornék, unokaöcsei — s hugainak, hanem barátai — tanítványai — ezek gyermekei — sőt egészen idegeneknek is. És még sem volt soha több, mint szegény tanítóné, de mindig független s arra képes, hogy másokon segítsen, mert ő senkitől nem várt és nem fog várni egyebet, mint szeretetet életében, s ha meghal, egy sirt. Adja Isten hogy maradjon még soká az elsőnek birtokába, s szükségelje minél későbbben az utóbbit!

A választ azon kérdésre, miért törekedjünk mi is bizonyos önállásra, abban találhatjuk, hogy előnyei nem csak magunkra, de embertársainkra is kiterjednek. A fájdalom és szenvedések ezen világában az

asszony, ki képes magáról gondoskodni, másokra nézve is hasznos lehet. Ha megszűnik az emberi társaságnak terhe lenni, kétszeres, sőt háromszoros jutalom vár reá a megérdemelt becsülés által. Még a férfiak sem tagadhatják meg az önkénytelen mély tiszteletet az asszonytól, ki nem szerez számokra több fáradságot, mint elkerülhetlen, s ki meddig ne-

mének az illedelem természetes határai engedik, saját feje szerint tesz és működik. Mert bizonyosan ki vannak jelölve e határok, s ezt keresztül lépni bohóság, sőt még rosszabb volna. De bizonyos, mint magunknak hízlelhetünk, velünk született ösztön többnyire kiszokta jelölni a választó liniát, a bátor önbizalom s a vakmerő fenhéjázás közt.

A legegyszerűbb s gyakorlatibb nevelési rendszer.

XV.

A lelkieken kívül, gondjoknak kell lenni a szülőknek: a test kellő kifejtésére és edzésére. E tekintetben a szülék rendszeren a két végletben szoktak járni. Tudnillik vagy egészen az áldott természetet hatalmazzák meg maguk helyett, a gyermek testi nevelésére nézve, s az el is jár többnyire felhatalmaztatásában, a mennyiben a gyermek testét hosszban és szélességben kifejti, de számos közbejöhethető kártékonyaságoktól mindenkor óvja meg; vagy kárhuzatos kényeztetéssel, üvegházi növényt növesztnek gyermekükből, mely, ha rövid időn ki nem vesz, vidor tenyészés helyett, csak végig sínl az életet. Nem akarom itt mindazon paedagógiai szabályokat ismertetni, melyek nevelői könyvekben anyiszor helyesen elmondattak, s melyek test tisztán-tartására, foglaltoskodtatására, gymnasticákra, étel, ital, álom rendezéseire irányozvák. Egyedül két pontot emelek ki ezekből, és illetőleg ragasztok azokhoz. Egyik az, hogy a szülék semmit el ne mulasztanak, mi a gyermek testének, azon telhetőleg erős edzésére szolgál, mely megszokás által — mert hiszen az embernek lelke, teste, némiképen megszokásoknak gépe — a testet idővel képessé teszi, az időjárás viszontagságaira kellőleg ellenhatni, munkát, fáradságot, nélkülözést és sanyart kiállani. Hogy ezt nem rögtön, sem vakmerőn, azon német póri példaszó nógatása után: „Friss Vogel oder stirb“ hanem fokonszoktatás és gyakorlás által szükség eszközölni, fölösleges mondanom. A fiú-gyermekek kedélyéhez, e részben leggyakrabban férhetni az által, hogy miután majd mindegyike katonaságra készül kis korában, vagy legalább előszeretettel viseltetik a katonai állapot és katonás szigorok, férfiaságok iránt: ezen kedély-hajlamát könnyű szerrel lehet felhasználni arra, hogy olykor szigorokra, test-keményítésekre és nél-

külözésekre elszánja magát. Ezen test-edzésnek sokoldalú hasznát, nem szükség fejtegetnem. — Másik szorgalmazandóm az, hogy miután a tapasztalás miként a test sinlésének, gyakran már az első korokban vettetik meg alapja; elbizakodás, hetykélkedés, meggondolatlanság, de leginkább egészség-tani tudatlanság, gyakran már e korban vannak ránk nyavalyákat, vagy hintik el testünkben azoknak magvait, mik egész életen keresztül kisérven bennünket, gátolják, ha meg nem hiúsítják földi boldogságunkat: multhatlanul szükségesnek vélem, korán eszméltetni a gyermeket, a jó egészség becses voltára, s őt annak ártalmaira figyelmeztetni; azonban korán sem aggodalmas és szorongó diateticázással, mely a gyermekből, minden falatjánál, mozdulatánál, remegő scepticust, sőt hypochondriacust képezhetne, hanem csak a diatetica legfőbb vonalainak megismertetésével, hogy kerülni bírja azokat, mik az egészséget veszélye, sebben dúlják, vagy épen aláássák. Például: jókor kell tudnia, hogy izzasztó fölhevülésben, a hideg víz itala, hideg fürdés ártalmasok, a gyomor megterhelése, s általában a mértékletlenség nyavalyákat szül, ifjui korban a szeszes italok mérgek, a forró fogakra hideget inni, és viszont, megrontja azokat, valamint a fogakkali mogyoró-diómandula-sat. törés is, a puhaság, ágyban álmatlan heverés, egészség-ellenesek, a harag és ijedés, veszélyes dolgok sat. E cél elérésére legsikeresebb eszköznek vélem, egy ily rövid fővonallazott diateticát, egy octáv lapon versbe foglalni, s azt a gyermekkel megtanultatni. Tudjuk, hogy a gyermek szívesen tanulja a fülbeesengő verses vármegyének példájából azt is, hogy a gyermek-korunkban megtanult verset, nem könnyen felejtjük el érettebb korunkban is. Ha a gyermek, ezen diateticai főszabályok valamelyike ellen vétni készül, emlékeztetésék a vers illető helyére, hogy így a tanulat, alkalmankor használni is szokják.

Fáy András.

Mutatvány

Jósika Miklós „Két élet“ című, sajtó alatt levő regényéből.

VII.

Ledobtam a nyársalnivalót! kiáltott fel dühösen, aztán egyszerre torkán rekedt a szó; hol vagyok? susogta s a légbe meresztette szemeit.

E pillanatban Anna lépett a szobába.

Jó reggelt Kálmán! szólt szives hagon, ma sokáig aludtál.

Kálmán a nőre bámult: — Te? kérdé azután, míg félig fölemelkedett ágyában, s körültekintett a szobában: álmodom-e vagy ébren vagyok? hiszen ez lehetlen! E pillanatban dobtam le a hágcsón azt a semmirevalót, de hol van nagyanyám?

Térj magadhoz Kálmán, szólt szelid bensőséggel a nő: te csak álmodsz, ez a való élet, s ime a te igazi, szerető, hű és engedelmes nőd, kinek minden boldogsága tégedet szeretni. — Nemde csak tegnap ígérted nekem, hogy nyugodtabb leendsz, hogy mindent el fogsz beszélni nődnek, s hallgatni fogsz óva-intő szavamra, míg az Isten e gonosz lidércnyomást megszünteti.

Oh! fejem! e nehéz fejem! Anna! — álom vagy valóság, nem tudom: de jer hadd öleljelek szívemhez, hogy ajkaidat érintsem, kis kezeidet csókokkal halmozzam el! — Álom vagy valóság! te oly angyal vagy! a jóság angyala! melletted a lég fűszeresebb, a szív esendesebben ver s a nyugalom mint a meleg napsugár elárad keblemben. Jer jer! — Igy, oh ha ez álom, bár tartana mind örökre!

Nem álom! térj magadhoz -- kelj föl, reggelizünk, aztán ülj lóra — veled megyek. Künn a szabad léghen, az Isten egyházának, kék öble alatt magadhoz jössz újra!

Mióta Kálmán nevének mindent bevallott, ugy-látszik, hogy a reggeli mámor és kétség valamivel rövidebb ideig tartott.

Elmondasz-e nekem mindent? — kérdé Anna.

Várj, hiszen előttem áll a szemtelen! — látom a hágcsón legurulni, mint a lött medvét. Az ajtót látom nyilni s nagyanyám setét alakja s az ösátya gúnyos pofája rajzolja le magát előttem. Kálmán a légbe nézett, mintha látná a mit beszél.

Álom, tündérzet — nem egyéb, mond Anna szomorúan, míg szép arcában valami rémület rajzolta le magát, s férjének minden mozdulatát szemmel tartotta.

Most Mihály lépett be, s Kálmán vonásain újra a bámolat kifejezése ült.

Nincsen-e bajod? kérdé Kálmán, figyelemmel tekintve az inasra, kit csak pár perc előtt Borz uram súlyos ököllel leverte.

Semmi bajom! nagyságos uram, felelt Mihály,

hol Kálmánra, hol Annára nézván: mi bajom volna?

Hát mert — —

Megálljunk csak Kálmán! kiáltott fel Anna, megragadván férje kezét, nézz körül, itthon vagy: a mit látsz, azt nem lehet álmodni! Nincs oly jós, ki ilyet és annyit álmodhatna. Régi dolgokat álmodhat az ember, annyi ilyet olvas vagy lát képekben: de gőzöst, vaspályát, villany-távíró: ki tudná ezt álmodni, ha csak most nem él?

És mégis, mond Kálmán, nem tudom, mi igaz, mi valótlan? ha a valótlan annyira hasonlít az igazhoz?

Mihály fejét rázta: világos, hogy nem tudta, miről van szó, és szegény urát egyszerűen hóbortosnek tartotta. Kötni való szegény! susogta magában.

Ki mákonynyal él, álmodik elég zavart dolgot, mit valónak hisz, mond Anna, intvén Mihálynak, hogy menjen ki, s ha a reggeli kész, jelentse.

Igen — jó Annám, viszonzá Kálmán; de én nem élek mákonynyal.

A gondviselés utjai csodások barátom! — szólt merengve a nő: olykor előérzetben, olykor álmokban, susogja tanácsait, intéseit; — ki tudja ha az álmóélet, mely annyira nyomja kedélyedet, nem foglal-e tanúságot magában? Ha hibáidat — az álom hibáit értem — valódi életedben nem kerülheted-e ki? Emlékezel-e olykor, ama zsémbes képmásom társaságában reám, a te igazi nődre? — jut-e eszedbe a mit együtt beszélünk?

Kálmán elgondolkozott, látszott hogy eszméit rendezi s lassankint magához tér. Igen, felelt némi szünet után: Olykor — mint szeszélyes rajz — átfutja jelen életem ama csodás álmokat. Mindaz, a mire visszaemlékezem, valami köd-borékban jelenik meg. Emlékezem igen, de a régi kor előítéleteivel s tudatlanságával. Tudom a mit itt átélek, ismerem a kor csodáit, de egészen tiszta fogalmam nincsen azokról. — Az ördög s boszorkányok művének tartom, mind azt, a minék csak lehetőségéről sem tudok meggyőződni: aztán te — s főleg az a semmirekellő Ágota látásaimmal gúnyt üztök s engemet még inkább megzavartok.

Kálmán e szavak után homlokára ütött, azután némi felindulással tört ki: nem! az égre nem te, nem kedves, ártatlan gyermekem, hanem amaz ördögös káprázati lények keserítnek engemet!

Az ajtó újra megnyílt s azon Ágnes jött be s atyja karjai közé futott, ki őt rohamos szívésséggel ölelte meg, s ártatlan szemeibe nézett — mint a ki csel és ármány közt az igazság egy sugarát pillantja

meg: — Oh! ez — ez az én kedves Ágnesem, az én kedves gyermekem! szolt, míg arcának mámoros kifejezése, a visszatérő értelem világitásában kezdett sugározni.

Ágnes után Mihály jött s a reggelit jelentette be.

Hetek holdak óta Kálmán nem tért aránylag ily hamar magához. Úgy tetszett neki, mintha minden elevenebb, elhatározottabb színben tűnnék fel, és Anna, Ágnes — később a nagyszony körülirtabb alakban jelenének meg most, mint azelőtt a reggeli órákban.

Egy hajszál! sóhajtott Anna a reggeli után, de a remény és szeretet horgonyát — meghirja, ha előhit járul hozzá. Az Isten megmenti őt — e csodás, soha nem hallott betegségtől.

A délelőtti órák csendesen leperegtek. Kálmán kilovagolt nejével, később barátival, ismerőivel találkozott, s elég vidám volt; csak mikor a jövő éj jutott eszébe, kezdtek vonásai elkomorodni.

De talán ideje, miután századok előtti életének vad regényét megkezdtük s annak pár gonosz jelentét láttuk; hogy mondjunk valamit e szerencsétlen férfiú jelen életéről is: mert hol az életkehely, mely egy csöppjét az örömmek nélkülöznél? s hol a nap, melynek minden órája csak boldogságot, örömet és megelégedést hordana szárnyain?

Ágnes fiatal leányka volt. Szülői őt szeretettel nővelték, de melyből egy okos anyának jó indulatu, szigora nem hiányzott.

Jól nevelt, művelt, szerény gyermek volt ez, de ifju és vére meleg, szive tüde, lelke minden nemesb benyomásra tárva — s szive, ha mindig jobbra is hajlott, nem maradhatott mentt; sem csalódásoktól, sem tévedésektől.

Szécsiek bár falusi magányban laktak, házuk ritkán volt üres, a hétnek többnyire három, olykor négy napja is tanuskodott a lak urának vendégszeretettel.

A gyakoribb látogatók közé tartozott különösen két ifju gr. Szerémváry és Hederfáy: egyik a legfőbb aristocratia tagja, de szegény, a másik ennél régiebb nemes eredetű ifju a középrendből és dús gazdag.

Hederfáy szülői éltek s többnyire Pozsonyban laktak.

A családot minden tekintetben rendezettnek hirdette a közvélemény, ha igaza volt-e? meglátjuk később; s így az ifju Hederfáy igen kedves vendég volt leányos házaknál s Szécsváron is: hol különösen Kálmán a vele kilovagló, vadászón s iránta feltűnő tisztelet mutató ifju iránt rokonszenvet érzett; s igen örült, hogy nagyban udvarol a szép Ágnesnek.

Alább még többet szólunk az ifjuról, kit ezennel csak bemutatunk; de most valamit kell Szerémváryról is mondanunk, hogy aztán vázlatunkat Hederfáyval befejezzük.

Szerémváry az egész vidékben eredetiségnek

tartatott, anélkül hogy különz lenne. Ennek atyja néhány év előtt halt meg mint nyugdíjas őrnagy, ki hosszu szolgálati évei után, anélkül, hogy neve ottlon, vagy a hadseregben hangzott volna, falusi magányban visszahuzva élt s mint becsületes, de nem predikációs halott szállt alá, vagy föl — ő tudja.

Az öreg ur egyoldalú növelése s a hazai ügyekben majdnem tökéletes járatlansága, emellett grófi nevének daczára csekély s emellett elhanyagolt birtoka levén, könnyen megfogható, hogy fia Béla nevelése nem tartozott a legjobbak közé. Ha mindamellett Béla sok oldalu műveltséggel birt, s magát, miként látni fogjuk, fel tudta saját erején küzdeni: ez annál nagyobb érdeme volt, mivel az örökség atyja halála után annyira meg lön terhelve adósságokkal, hogy majdnem semmivé olvadt össze.

Ehhez az is járult, hogy Bélának anyja egy volt azon üres, szép phrasissokkal páváskodó libák közül, kik fiatal korukban szépség s egy kis kacérság járulván hozzá, férjhez mennek, de milliokkal sem hoznak boldogságot a házhoz, s következőleg — e divatos komédiásné fiának növelésére inkább rosz mint jó behatással volt: no de a halottakról vagy jót vagy semmit.

Az ifju Szerémváry, szülői egyetlen gyermeke, s ki szegénysége miatt nem igen használta a grófi ezimet; mint a legtöbben a hazában nem tudjuk, Debreczenben, vagy Patakon kezdte meg s végezte be tanulmányait, aztán Pestre jött mint juratus: később foglalkozás nélküli ügyvéd lön, s mint ilyen, a benne bizó peres felek viszályai helyett, Szentpéteri ezüstmivést látogatta meg, s órákig nézte, miként végzi ez be ama Nagy Sándori csataképét, mely részvét híján külhonba vándorolt.

Mi e körülményt mint szintén azt, hogy Szerémváry a Barabás festő hazánkfának igen gyakori látogatói — *nem mondjuk tanítványai* közé tartozott; azért hoztuk fel, mivel e két ismeretség a rendkívüliségeket kitalálni szeretők előtt — sejtelmeket ébreszthet, melyek aztán némely meglepő dolgok magyarázatára is szolgálhatnak.

Annyi bizonyos, hogy Szerémváry azon időben, mikor Szécsiekhez járnai kezdett, Pesten nagy izléssel butorozott szállással birt, s külső megjelenéséről ítélve, őt akár ki a vagyonosabb házak egyikéből eredettnek hitte volna.

Tudva volt, hogy pár év előtt Hederfáy társaságában nagy körutat tett Európában, de azt is, hogy előbb tért vissza hazájába mint utitársa; kivel azóta legfőlebb harmadik helyen, játékszinben s másnemű társaságokban találkozott.

Mindenből látszott, hogy a két ifju, s egykori tanuló társ, a minő barátok voltak, vagy legalább azoknak lenni látszottak közös utazásuk előtt; annyira meghültek egymás iránt később. Sőt voltak, kik tudni akarták, de aligha képesek leendnének be

bizonyítani, hogy a két ifju közt komoly, igen komoly párviadal történt, s kik erősíteni merték, hogy Hederfáynak hosszas mulatását Heidelbergben, hol nem oly régen hat egész hónapot töltött, igen veszélyes sebnek gyógyítása okozta.

Mindez azonban fel nem tűnt : mert ha a két ifju valahol találkozott, egészen úgy viselte magát, mint jó ismerők szokták; anélkül hogy bensőbb barátság lenne közöttök.

Ha önök a két ifju külsőjét is szeretnék ismerni, e részben kissé eltérvén a szokott regényírói áradozástól, röviden megmondhatjuk, hogy a két ifjut mindenki, főleg termetre — mely a közép magasságot meghaladta, igen csinosoknak tartotta, habár az ugy nevezett férfiúi szépségekhez — egyik sem tartozott.

Hederfáy igaz magyar jelleg volt : — kissé jelelt, velős vonásokkal — se nem szőke se nem barna; setét szemekkel, minőket a régiek kőkényszemnek neveztek, igen kicsiny lábakkal, de kemény erős kezekkel, melyekkel nem jó leende a Temse szélén is találkozni.

Kevés híján e leírást egyik utlevélből másoltuk, mint *hivatalost*.

Szerémváry szőke hajjal birt, s nagy setét kék szemekkel; vonásai igen finomak voltak, de kifejezésük férfias és erőlyes.

Ugyane finomság mutatkozott termetében is, mely a legválasztékosabbak egyike volt Budapesten. Nagy szó — —

Ime a második utlevéli másolat

Önök így legjobban, rájok ismerhetnek ; hanem hogy sehogysé tévedjenek, sziveskedjenek a jelen 24—25 évhez, még 15-öt tenni legalább.

Mivel azonban az utlevélben a lelki tulajdonok, szenvedélyek és szeszélyek feljegyezve nem voltak, itt a másolást berekesztjük, és elmondjuk a mit tudunk — mindakét uracsról.

Hederfáy mióta haza jött, mindenben résztvett, ami az ily gazdag urak napi foglalatosságaihoz és kedvelményeihez tartozik. S mivel ezt körülbelöl mindenki tudja, miből áll : csak azt teszszük hozzá, mi tulajdonkép magában értetik : hogy hazafiúi áldozatokban sem volt fukar sem szűkkeblű, legkülönösebben abban tüntette ki magát, a mit akkor s még jelenben is, az ujszótár szerint *higgadságnak* neveznek. Azon tulajdonok egyikében tehát, melyek által az ember a lehető legolcsóbb áron philosophussá válhatik; s melynek csak az a kis hátránya van, hogy máshol más elnevezéssel tisztelik meg; amit mi illetlenségnek tartunk. — — —

Mindamellett öt kevesen szerették : s ezen ellenszenvtől még a gazdag férjre, a szenvedélyes szertőre vágyó szülők, hajadonok és özvegyek, sem valónak egészen menttek. De szabály kivétel nélkül nem létezik, nem is volna akkor reá szükség : azért volt Hederfáynak is néhány barátnéja.

Azon kisasszonykák közül, kik őt csak társaságban látták, többen jószívvel rászánták s feláldozták volna magukat arra : hogy Hederfáynék legyenek — ha már meg kell lenni.

Arany mondatok.

Külföldi remek írók után.

Ki boldog volt, az fájdalmában ismétli boldogságát.

Anderson.

Kérdezték magatokat, asszonyok, nem a természet alkotá-e lényetek alaphangját, a szeretetet. „Mindenen felületesebbek mint a férfiak — mond egy keresztény bölcs — az asszony csak a szeretetben mélyebb.“ S ki nem ismeri Staëlné ama meghatározavait : „A szerelem a férfi életében csak egy epizód.

Rückert.

A rokon sziveket gyémánt kötélekkel csatolja egymáshoz az első találkozás pillanata.

Shakespeare.

Minden házasság, és aztán egy kis elnézést kíván a másiktól, igen jó; adja hát a másíknak mindenik mind a kettőt.

Jean Paul.

Szerencsés házasság, hol a férj fő, s a feleség a szív.

Haug.

A tékozlás a feleslegnél reggeliz, a szükségnél ebédel, s a gyalázatnál esteliz.

Goethe.

A szeretetben az az isteni, hogy mindig legfelőbb marad, még ha a legcsekélyebbet eszközöletti is.

Düringsfeld Ida.

Ki jó embereket szeret, az egészen megromolva nem lehet.

Lessing.

Nagy szivek, a világ tengerhez hasonlón, soha nem fagynak meg.

Börne.

Felelős szerkesztő : **Vachott Sándorné.**